

PRAVNI MODELI PROVOĐENJA POSTUPKA OBVEZNOG PREOBLIKOVANJA ŠPORTSKOG KLUBA-UDRUGE U ŠPORTSKO DIONIČKO DRUŠTVO

Mr. sc. Marko Ivkošić^{*}
Petar Ceronja, dipl. iur.^{**}

UDK 347.72.032:796
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: studeni 2008.

*Nastoje se vjerno prikazati sve pretpostavke i praktične mogućnosti provođenja postupka obveznog preoblikovanja športskih klubova-udruga u športska dionička društva. Naime, stupanjem na snagu novog Zakona o športu okrenuta je nova stranica u sustavu hrvatskoga profesionalnog športa. Športski klubovi (prije svega nogometni) godinama su gomilali gubitke koji su opterećivali njihovo poslovanje, ujedno oštećujući vjerovnike, prije svega Republiku Hrvatsku, zbog neplaćenih poreza i doprinosa na primanja profesionalnih športaša. Zakonodavac je reagirao donošenjem novog Zakona o športu koji predviđa postupak obveznog (ali i dobrovoljnog) preoblikovanja profesionalnih športskih klubova-udruga u športska dionička društva. Predlažu se dva modela provođenja postupka obveznog preoblikovanja. Raspravlja se o njihovim prednostima i nedostacima te upozorava na moguće probleme oživotvorenja predloženih pravnih modela. Ujedno se iznosi za-
pažanje da norme Zakona o športu koje uređuju postupak obveznog preoblikovanja športskog kluba-udruga u dioničko društvo imaju i pretvorbeno obilježje.*

Autori teksta članovi su radne grupe za pravna pitanja provođenja postupka obveznog preoblikovanja koju je imenovao HNK Hajduk iz Splita, kao prvi profesionalni športski klub koji provodi postupak obveznog preoblikovanja iz udruge u športsko dioničko društvo u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: Zakon o športu, profesionalni športski klub, športsko dioničko društvo, elaborat preoblikovanja, obvezno preoblikovanje, upis i uplata dionica.

^{*} Mr. sc. Marko Ivkošić, asistent Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Domovinskog rata 8, Split

^{**} Petar Ceronja, dipl. iur., asistent Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14, Zagreb

1. UVOD

Stupanjem na snagu novog Zakona o športu¹ (nadalje: ZŠ) od 6. srpnja 2006. bez ikakve sumnje započinje nova era u športskom sustavu Republike Hrvatske. Osvrtom na arhitektoniku zakona² uočava se namjera normotvorca za sveobuhvatnim uređenjem odnosa u amaterskom, školskom i profesionalnom športu. Kao djelatnost „od interesa za Republiku Hrvatsku”³ športsku djelatnost zakonodavac uzdiže na razinu najvažnijih društvenih vrijednosti.

Ta činjenica ojačava težnju športskih djelatnika i športske javnosti za ekonomskim ozdravljenjem profesionalnoga nogometnog športa, koji doživljava ili je već i doživio ozbiljne teškoće. Posljednjih smo godina svjedoci brojnih financijskih problema hrvatskih nogometnih klubova koji se očituju u katkad višemilijunskim dugovanjima većem broju vjerovnika, a Republika Hrvatska učestalo biva vjerovnik s najvećim tražbinama s osnova poreznih davanja, neplaćenih doprinosa mirovinskoga ili zdravstvenog osiguranja i sl. Mnogo hrvatskih profesionalnih⁴ nogometnih klubova iz godine u godinu doživljava financijske teškoće usprkos činjenici da prihodovna strana godišnjih financijskih planova biva popunjena. Najviše sredstava klubovi uprihoduju s osnova sponzorskih ugovora u kojima je druga ugovorna strana uglavnom trgovačko društvo u kojemu većinski udio ima Republika Hrvatska. Ne treba zanemariti ni izravne ili neizravne dotacije jedinica lokalne samouprave, kao ni prihode koji se ostvaruju s osnova obeštećenja prilikom nacionalnih ili međunarodnih transfera igrača. Za razliku od zapadnoeuropskih iskustava, prihodi koji se ostvaruju s osnova TV prava, prodaje karata, klupskih rekvizita i sl. nisu tako visoko rangirani u klupskim proračunima.⁵ S obzirom na činjenicu da klubovi

¹ Narodne novine br. 71./2006.

² Zakon o športu sastoji se od 102 članka, podijeljenih u 15 glava.

³ Čl. 1. st. 4. ZŠ-a: „Športske djelatnosti utvrđene ovim Zakonom su djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku.”

Odgovor na pitanje koje su djelatnosti športske daje čl. 18. ZŠ-a.

⁴ Profesionalni status športskih klubova uređen je odredbom čl. 24. st. 1. Zakona o športu: „... ako ima (klub) sklopljene ugovore o profesionalnom igranju s više od 50% registriranih športaša...”

⁵ O strukturi prihoda profesionalnih nogometnih klubova u najvećim europskim nogometnim ligama više u Weiler, S.: *Mehrfachbeteiligungen an Sportkapitalgesellschaften*, Duncker/Humboldt Berlin, 2006. str. 68. – 75. Autor nas različitim grafikonima upozorava na činjenicu koja je zapravo vrlo jasna. Iznosi koji se ulažu u profesionalni nogomet, ali i

ipak ostvaruju goleme prihode,⁶ objektivnom promatraču doista se nameće pitanje u čemu je (bio) problem. Jedan od odgovora je bez sumnje nedostatak kvalitetne unutarnje i vanjske kontrole nogometnih klubova, što bi moglo biti posljedica njihova ustrojbenog oblika. Svi nogometni klubovi koji se trenutačno natječu u prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi ustrojeni su kao udruge.⁷ Njihovo unutarnje uređenje, osnivanje i nadzor podliježu Zakonu o udrugama⁸. Taj režim doista nije najpogodniji za profesionalne nogometne klubove koji imaju respektabilne proračune i često višemilijunske prihode.⁹

Potpuna komercijalizacija profesionalnog nogometa nagnala je normotvorca da intervenira u dotad zaštićeno područje autonomnog prava športskih saveza. Bojažljiva intervencija u nas se uviđa u bivšem Zakonu o športu,¹⁰ kada se omogućivalo profesionalnim nogometnim klubovima da svoje djelatnosti obavljaju, među ostalim, i kao trgovačka društva.¹¹ Ali neatraktivnost takvoga potencijalnoga ustrojbenog oblika, koji je, usto, iznimno široko i neprecizno izražen,¹² gdje se dioničarima onemogućivala isplata dividende, blokirala je preustroj i

koji profesionalni nogometni klubovi zarađuju, s godinama postaje sve viši. Osobito je znakovit grafikon na str. 72. koji jasno upućuje na strukturu prihoda u najvećim europskim nogometnim ligama koji (osim Francuske) jasno upućuje na dominaciju prodaje TV prava kao dominantnog izvora prihoda u najrazvijenijim nogometnim ligama.

⁶ Tako se u medijima nagađa o vrtoglavom iznosu od čak 60 milijuna eura koji bi nogometni klub Dinamo iz Zagreba mogao uprihoditi s osnova transfernog obeštećenja prilikom prijelaza nekih igrača u inozemstvo.

⁷ Više u Kačer, H.: *Osobe u sustavu športa i športske građevine prema Zakonu o športu*, str. 21. – 58., Novi zakon o športu i aktualna praksa iz područja športa i športskih djelatnosti, Zagreb, 2007.

⁸ Narodne novine br. 88./2001.

⁹ Ovdje bi samo trebalo skrenuti pozornost na odredbe čl. 25. Zakona o udrugama koji uređuje financijsko poslovanje udruge u kojemu stoji da su udruge dužne voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća prema propisima koji uređuju način vođenja računovodstva neprofitnih organizacija.

V. i odredbe čl. 26. koji uređuje nadzor nad radom udruga, koji upućuje na poprilično „labava” pravila.

¹⁰ Narodne novine br. 111./1997., 13./1998., 24./2001.

¹¹ Čl. 6. „bivšeg” Zakona o športu: „Športske djelatnosti, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, obavljaju udruge (športski klubovi, društva športske rekreacije i sl.), ustanove, trgovačka društva i fizičke osobe samostalnim radom.”

¹² Nije precizirano koje trgovačko društvo, iz čega nužno proizlazi da može biti riječ o bilo kojem od postojećih trgovačkih društava iz Zakona o trgovačkim društvima.

preoblikovanje nogometnih klubova.¹³ Tako je razvidno da nakanjeni cilj boljeg ustroja klubova, uspješnijeg poslovanja i većega javnog nadzora nad djelovanjem profesionalnih nogometnih klubova nije bilo moguće doseći u ondašnjem pravnom ozračju.¹⁴ Sadašnji ZŠ stvorio je pogodnije pravno okružje za rješavanje nagomilanih problema klupskoga nogometnog športa u nas. U nastavku ćemo se pozabaviti posebice „preoblikovateljskim odredbama” iz ZŠ-a.

2. POČETAK POSTUPKA OBVEZNOG PREOBLIKOVANJA

Pravne osobe u sustavu športa koje obavljaju djelatnost sudjelovanja u športskom natjecanju mogu djelovati kao športske udruge¹⁵ ili kao trgovačka društva¹⁶ (športska dionička društva). Ako se trgovačko društvo osniva za obavljanje športskih djelatnosti koja nisu sudjelovanje u športskim natjecanjima, tada ono može imati i neki drugi pravni oblik.¹⁷ Temeljem odredbe čl. 23. ZŠ-a športski klubovi koji obavljaju djelatnost sudjelovanja u športskom natjecanju mogu imati profesionalni ili amaterski status. Profesionalni status ima onaj klub koji ispunjava uvjete određene u ZŠ-u.¹⁸ Jedna od važnijih obveza profesionalnog športskog kluba jest i upis u Registar profesionalnih športskih klubova koji

¹³ Čl. 16. „bivšeg” Zakona o športu: „Trgovačka društva koja obavljaju športsku djelatnost sudjelovanja u športskim natjecanjima dobiti ostvarenu obavljanjem ove djelatnosti ne mogu dijeliti, već je smiju upotrijebiti isključivo za obavljanje i razvoj športske djelatnosti društva.” Osim toga, u čl. 14. st. 1. istoga zakona stoji da su profesionalni klubovi neprofitne pravne osobe, čime se direktno ide protiv suvremenih tendencija u profesionalnom športu.

¹⁴ Više u Liszt, M., Petrović S., *Temeljne naznake pravnog uređenja sporta*, Zbornik PFZ, 48 (6) 827. – 856. (1999.), str. 842. Autori naglašavaju da se porastom gospodarske uloge športa mijenjaju i shvaćanja o pravnim oblicima obavljanja športskih djelatnosti, čime se zapravo povećava broj onih pravnih oblika usmjerenih na maksimalizaciju prihoda, primjerice dioničkih društava.

¹⁵ V. čl. 14. ZŠ-a.

¹⁶ V. čl. 15. ZŠ-a u kojemu, među ostalim, stoji: „Ako trgovačko društvo obavlja športsku djelatnost sudjelovanja u športskim natjecanjima, mora imati pravni oblik dioničkog društva (š.d.d.) sukladno ovom Zakonu.”

¹⁷ Opširnije o tome u Petrović, S., *Športsko dioničko društvo*, Novi zakon o športu i aktualna praksa iz područja športa i športskih djelatnosti, Zagreb 2007., str. 62. i 63.

¹⁸ O uvjetima koje klub treba ispunjavati v. čl. 24. st. 1. ZŠ-a, a o obvezama koje upis nameće st. 6.

vodi nadležno ministarstvo.¹⁹ Izravna posljedica upisa u Registar profesionalnih športskih klubova jest i obveza provođenja revizije.²⁰ Profesionalni športski klub je, nakon obavljene revizije, dužan revizorsko izvješće dostaviti nadležnom ministarstvu i Povjerenstvu za profesionalne športske klubove (nadalje: Povjerenstvo), stručnom tijelu osnovanom radi praćenja obavljanja djelatnosti profesionalnih športskih klubova.²¹ Ako je profesionalni športski klub ustrojen kao udruga u nogometu, košarci i rukometu,²² a izdano je rješenje o upisu u Registar profesionalnih športskih klubova, takav se klub mora preoblikovati u športsko dioničko društvo ako se ispune određeni uvjeti.²³ To su:

- ako na temelju obavljene revizije proizlazi da je športski klub-udruga za natjecanje stekao uvjete za pokretanje stečajnog postupka prema posebnim propisima, a on nije pokrenut ili
- da se postojanje uvjeta za pokretanje stečajnog postupka može utvrditi i na temelju dokumenata koje je športski klub-udruga za natjecanje obvezan slati Povjerenstvu u skladu s odredbom čl. 24. st. 6. ZŠ-a ili
- da se na temelju godišnjega financijskog izvješća ili godišnjega revizorskog izvješća utvrdi da postoje uvjeti za pokretanje stečajnog postupka, a on ne bude pokrenut ni u roku 30 dana od dana kada su ti uvjeti ostvareni.

U roku mjesec dana od dana dostave revizorskog izvješća, a uz prethodnu suglasnost Povjerenstva, ministar nadležan za šport rješenjem utvrđuje da su ispunjeni uvjeti za obvezno preoblikovanje športskog kluba-udruge za natjecanje u športsko dioničko društvo.

Sam postupak provođenja obveznog preoblikovanja športskog kluba-udruge za natjecanje detaljno je uređen odredbama čl. 43. i 44. ZŠ-a, o čemu ćemo govoriti detaljnije u nastavku.

¹⁹ Čl. 24. st. 3. „O upisu se donosi rješenje u roku od mjesec dana od dana podnošenja zahtjeva za upis.”

²⁰ V. odredbe čl. 40. ZŠ-a. Iako se revizija provodi u skladu sa Zakonom o reviziji, odredbama ZŠ-u posebno se posebno određuju zadaće revizora.

²¹ V. čl. 26. ZŠ-a u kojemu se detaljno razrađuju članstvo u Povjerenstvu, mandat članova kao i djelokrug povjerenstva.

²² Čl. 40. st. 5. daje ovlast ministru športa da, na prijedlog Povjerenstva, može donijeti odluku kojom se uvodi obveza preoblikovanja športskog kluba-udruge za natjecanje u š.d.d. i u nekom drugom športu.

²³ V. odredbe čl. 41. Zakona o športu.

3. OPĆENITO O PREOBLIKOVANJU DRUŠTAVA

Iz dosadašnjeg dijela izlaganja jasno je vidljivo da u postupku koji analiziramo dolazi do preoblikovanja udruge u dioničko društvo. Ta činjenica zaslužuje posebnu pozornost zato što je riječ o novosti u hrvatskoj pravnoj praksi. Za početak bi trebalo odgovoriti na pitanje ispunjava li pravni oblik udruge uvjete da bi ga se moglo nazvati društvom.

Da podsjetimo, društvo se definira kao privatnopravna zajednica koja ispunjava tri kumulativne pretpostavke: da je riječ o udruženju osoba kao pravnoj zajednici, da se temelji na pravnom poslu kao osnovi udruživanja te da je ta zajednica usmjerena postizanju zajedničkog cilja.²⁴ Pravna je teorija zauzela gledište da u hrvatskom pravu udruga postaje društvo tek donošenjem već spomenutog Zakona o udrugama iz 2001. godine kojim „jačaju” privatno-pravna obilježja udruge, uz manje upletanje upravnih tijela i punu dobrovoljnost udruživanja.²⁵ Analizirajući Zakon o udrugama, uviđa se da nema pojma preoblikovanja udruge.²⁶ Zakon o trgovačkim društvima²⁷ (nadalje: ZTD) kao temeljni propis prava društava uređuje točno određene načine preoblikovanja društava.²⁸ Kao jedna od statusnih promjena,²⁹ preoblikovanje predstavlja promjenu postojećeg oblika trgovačkog društva na temelju odluke organa društva.³⁰ Ta promjena „pravnog ruha” (njem. *Rechtskleid*) zakonom je jasno uređena i omeđena. Preoblikovati se stoga mogu samo ona društva u kojima su zakonom utvrđeni preduvjeti i postupak preoblikovanja. Kako je ZTD-om

²⁴ Detaljno v. Barbić, J., *Pravo društava*, knjiga prva, opći dio, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Organizator, Zagreb, 2006., str 127. i sl.

²⁵ *Ibid.* str 15. i 16.

²⁶ Štoviše, člankom 28. Zakona o udrugama propisana su četiri različita načina prestanka udruge, odluka nadležnog tijela udruge, prestanak djelovanja udruge, pravomoćna odluka suda ili stečaj. Zakonodavac pritom misli zapravo na okončanje stečaja likvidacijom subjekta.

²⁷ Narodne novine br. 111./1993., 34./1999., 121./1999., 52./2000., 118./2003., 107./2007.

²⁸ ZTD ovu materiju uređuje u Glavi IX., a poznaje preoblikovanje d.d.-a u d.o.o. (čl. 557. – 563.), preoblikovanje d.o.o.-a u d.d. (čl. 564. – 570.), preoblikovanje d.d.-a u javno trgovačko društvo i komanditno društvo, (čl. 571. do 576.), preoblikovanje d.o.o.-a u javno trgovačko društvo i komanditno društvo (čl. 577.) te preoblikovanje društva osoba u društva kapitala (čl. 578. – 582.)

²⁹ Statusnim se promjenama mogu nazvati samo one koje su propisane zakonom. ZTD propisuje: pripajanje, spajanje, podjelu i preoblikovanje trgovačkih društava.

³⁰ Pojam preoblikovanja sadržan je u odredbi čl. 553. ZTD-a.

uređen samo postupak preoblikovanja dvaju društava osoba, i to javnoga trgovačkog društva i komanditnog društva u neko od društava kapitala, analogijom se ne bi valjano moglo protegnuti primjenu tih odredbi na preoblikovanje udruge u d.d.

Odredbe o preoblikovanju sadržane u ZŠ-u su *sedes materiae* za postupak preoblikovanja udruge u specifično, športsko dioničko društvo. Uređuju li te odredbe samo promjenu oblika društva (njem. *Formwechsel*), tako da društvo nastavlja svoj gospodarski život obavljajući dotadašnje djelatnosti, a članovi udruge nastavljaju dotadašnje članstvo, samo u drugačijoj članskoj strukturi? Negativan odgovor proizlazi iz činjenice da članovi udruge ne postaju *ipso facto* dioničari športskoga dioničkog društva. Iz odredbi o preoblikovanju sadržanih u ZTD-u jasno proizlazi da članovi društva jednog oblika i nakon preoblikovanja i dalje ostaju članovi društva koje je promijenilo oblik, a njihova članska prava ne iščezavaju, već se prilagođuju ustrojbenim zahtjevima društva novog oblika. Je li o analognom preoblikovanju (*Formwechsel*) riječ i u ZŠ-u? Glede promjene pravnog oblika i zadržavanja pravnog identiteta³¹ svakako je riječ o preoblikovanju, ali glede zadržavanja članskih prava u preoblikovanom društvu to se ne bi moglo tvrditi. Članovi udruge prilikom njezina preoblikovanja *ipso facto* ne zadržavaju svoja članska prava, već se sva članska prava stječu izvorno, i to ulozima u novcu, a ulozi u pravima su omogućeni samo jedinici lokalne samouprave i vjerovnicima društva. Sva će se prava³² koja članovi crpe iz činjenice pripadnosti udruzi ugasiti zajedno s gašenjem udruge. Jedinu „privilegiju” koji se članovima udruge dodjeljuje prema prisilnopravnim odredbama iz ZŠ-a³³ bila bi mogućnost upisa dionica novog š.d.d.-a, u drugom upisnom krugu, ranije od ostalih subjekata iz javnosti, ali ipak kasnije od jedinice lokalne samouprave koju se prvu poziva na upis i uplatu dionica. Iz toga proizlazi da su odredbe o preoblikovanju iz ZŠ-a istodobno i odredbe o pretvorbi (njem. *Umwandlung*) športskih udruga.³⁴ Klubovi koji promijene svoj pravni oblik, trebali bi istodobno doživjeti i unutarnju „katarzu” u smislu radikalnog preustroja, a u skladu sa

³¹ Odredbom čl. 44. st. 8. ZŠ-a izrijekom se utvrđuje: „Š.d.d. je pravni sljednik športskog kluba udruge za natjecanje koja se preoblikovala.”

³² U udruzi članovima uglavnom pripadaju upravljačka, a manje (ako uopće) imovinska prava.

³³ U nastavku ćemo detaljnije o odredbama iz čl. 44. ZŠ-a.

³⁴ Na navedeno upućuju i gledišta u Zacharias, E., *Going Public einer Fussball-Kapitalgesellschaft*, str. 293. – 355., ESV, 1999. koji objašnjavaju pretvorbene mogućnosti nogometnih klubova sukladno njemačkom pravu.

zahtjevima dioničara koji se pravno artikuliraju putem odluka glavne skupštine. Zakon o športu predvidio je preoblikovanje udruge u dioničko društvo (obvezno i dobrovoljno). Struktura dioničkog društva (pa tako i športskoga)³⁵ zakonom je strogo propisana, kao i prava i obveze organa društva. Pa iako se ta pravila čine često strogima i „nefleksibilnima”,³⁶ čini se da upravo takva struktura i nametnuta disciplina treba hrvatskim nogometnim klubovima.

4. MODELI PREOBLIKOVANJA

Postupak preoblikovanja započinje izradbom elaborata. Elaborat preoblikovanja jest temeljni dokument koji sadržava ekonomske, financijske, športske, osobne, povijesne i ostale podatke nužne za uspješnu provedbu namjeravanog postupka preoblikovanja udruge u š.d.d. Klub-udruga za natjecanje s određenom, u elaboratu utvrđenom imovinom X i teretima Y na tu imovinu (obvezama), nakon preoblikovanja namjerava postati ekonomski zdrav poslovni subjekt sa specifičnom glavnom djelatnošću sudjelovanja u športskim natjecanjima. Klubovi u kojima postoji obveza za preoblikovanje u š.d.d. svakako imaju velikih, posebice financijskih teškoća, pa po pravilu njihove obveze prema vjerovnicima uvelike premašuju njihovu imovinu. Preoblikovanje je takvih klubova osjetljivo jer je tržišna vrijednost tražbina uvelike niža od njihova nominalnog iznosa. U takvome se stanju vjerovnici ne bi olako odlučivali za zamjenu svojih tražbina prema društvu za ulog u š.d.d.-u jer bi tada mogli upisati mnogo manje dionica. Neovisni revizor trebao bi utvrditi tržišnu vrijednost njihova uloga (tražbine), a sukladno tom utvrđivanju, vjerovnici bi mogli upisivati dionice. Možda će takvi vjerovnici radije čekati da se društvo preoblikuje, nakon čega će svoje tražbine (uglavnom isplata neke novčane svote) moći ostvariti u njihovu nominalnom iznosu.

Da bi se tržišna vrijednost tražbina približila ili pak izjednačila s nominalnim iznosom, nužno je imovinu udruge dovesti barem u približnu ravan s njezinim obvezama. Tko, kada i kako će to učiniti? Profesionalni nogometni

³⁵ O strukturi dioničkog društva kao pojavnoga pravnog oblika nogometnih klubova u njemačkom pravu više u Karsch, T; *Der Fussballbundesligavereinen als Wirtschaftsunternehmen und Arbeitgeber*, str. 126., Nomos, 2006., Baden-Baden.

³⁶ *Ibid.*, str. 127.

šport kao društvena vrijednota, ne samo da zavrjeđuje potporu jedinica lokalne samouprave u kojemu klub ima sjedište, štoviše, one bi trebale podupirati njegovo održanje i razvoj. Najviše hrvatskih klubova utakmice odigrava na gradskim stadionima koji su u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Upravo bi se najveća pomoć klubovima, koji su zapali u probleme tako da podliježu zakonskim odredbama o obveznom preoblikovanju, sastojala u prijenosu prava komercijalnog korištenja stadiona sa svim pripadnostima, kao i prijenosu prava igranja na tom stadionu na više (npr. deset) godišnje razdoblje. Do tada su se ionako klubovi koristili tim stadionima besplatno, pa se u biti ne mijenja odnos između kluba i jedinice lokalne samouprave. Ovisno o konkretnim potrebama kluba, tj. o dubini „provalije dugovanja”, moglo bi se jednim pravnim poslom prenijeti oba prava ili pak samo jedno od njih. Ako se na udrugu (klub) prenese samo jedno od tih prava, ulagački potencijal udruge je, naravno, veći u kasnijem postupku preoblikovanja udruge. Unos jednoga ili obaju navedenih prava u imovinu udruge trebalo bi provesti prije objave javnog poziva na upis i uplatu dionica. Neovisni revizor trebao bi procijeniti vrijednost unesenog prava tako da bi u aktivni bilance udruge došlo do značajnog povećanja, čime bi se ona (približno) izjednačila s pasivom. Time u proces preoblikovanja ne kreće udruga čije obveze znatno premašuju imovinu.³⁷

Sam proces preoblikovanja udruge u š.d.d. moguće je promotriti s dva ideal-tipska pravna modela. S obzirom na to da se pri preoblikovanju na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima o osnivanju d.d.-a,³⁸ prvi ćemo model uvjetno nazvati simultanim, a drugi model sukcesivnim. Kako š.d.d. ne nastaje ni iz čega, već se postojeća pravna osoba (udruge) preoblikuje zadržavajući svoj pravni identitet,³⁹ prenoseći (zadržavajući) svoju tvrtku (naznaka naziva i predmeta poslovanja ostaje ista, a mijenja se samo naznaka

³⁷ O konkretnim koracima koji bi se trebali poduzeti prilikom promjene pravnog oblika više u Lewis, A., Taylor J., *Sport: Law and Practice*, Chapter C1, str. 462. – 463., Butterworths, 2003. Autori, među ostalim, osobito ističu potrebu stručno izrađene odluke o preoblikovanju (*transfer resolution*) koja sadržava neke elemente koje mora sadržavati i Elaborat preoblikovanja.

³⁸ V. čl. 44. st. 2. ZŠ-a. U njemu se, doduše, govori o odgovarajućoj primjeni odredaba o sukcesivnom osnivanju dioničkog društva na poziv na upis na uplatu dionica. No činjenica da preoblikovanjem nastaje d.d. po prirodi stvari upućuje na primjenu odgovarajućih odredaba ZTD-a.

³⁹ V. čl. 44. st. 8. „Š.d.d. je pravni sljednik športskog kluba-udruge za natjecanje koja se preoblikovala.”

pravnog oblika unutar tvrtke) i poduzeće⁴⁰ na š.d.d., nazive modela valja shvatiti uvjetno, a oni će poslužiti samo radi lakšeg razlučivanja mogućih ideal-tipskih modela kojima se životna i pravna stvarnost više ili manje približava.

4.1. „Sukcesivni” model preoblikovanja

Prednost u analizi i prijedlogu mogućih modela preoblikovanja dat ćemo, uvjetno rečeno, „sukcesivnom” modelu. Korištenje naziva „simultani” i „sukcesivni” model nije idealno rješenje zato što ono pretpostavlja osnivanje dioničkog društva,⁴¹ a u ovom se primjeru postojeći pravni subjekt preoblikuje. Osnivanje d.d.-a zapravo je samo jedan od načina nastanka dioničkog društva. Ostali načini nastanka d.d.-a su spajanje dioničkog društva, podjela dioničkog društva te preoblikovanje nekoga drugoga trgovačkog društva u dioničko društvo.⁴² Preoblikovanjem udruge u dioničko društvo, ZŠ, kao *lex specialis*, uvodi nov način nastanka dioničkog društva.

Nakon što se utvrdi da su ispunjeni uvjeti za obvezno preoblikovanje,⁴³ udruga, iako je sama objekt preoblikovanja, organizira, usmjerava i provodi cijeli proces preoblikovanja. Stoga je se uvjetno može nazvati i preoblikovateljem. Polazna točka preoblikovanja športskog kluba-udruge jest izradba kvalitetnog elaborata preoblikovanja sa svim potrebnim zakonom propisanim elementima.⁴⁴ Povjerenstvo za profesionalne športske klubove⁴⁵ obavješćuje športski klub-udругu o natjecanju i nacionalni športski savez o davanju suglasnosti na elaborat kao i o utvrđenom temeljnom kapitalu š.d.d.-a. Prema utvrđenim zakonskim kriterijima udruga, uz popratno obrazloženje, predlaže visinu temeljnog kapitala,⁴⁶ koji bi Povjerenstvo trebalo odobriti.

⁴⁰ O pojmu poduzeća i njegovoj ulozi nakon donošenja Zakona o trgovačkim društvima više u Barbić, J., *op. cit.* (bilj. 24.), str. 219. – 223.

⁴¹ O osnivanju dioničkog društva detaljno Barbić, J., *Pravo društava*, knjiga druga, društva kapitala, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Organizator, Zagreb, 2005. str. 123. – 252.

⁴² *Ibid.*, str. 123.

⁴³ V. odredbe čl. 41. ZŠ-a.

⁴⁴ Više o elaboratu v. *op. cit.* (bilj. 8.), str. 80. – 82.

⁴⁵ O ustroju, djelokrugu i djelovanju povjerenstva v. odredbe iz čl. 26. ZŠ-a.

⁴⁶ V. odredbe čl. 30. i čl. 43. st. 9. ZŠ-a.

U roku 15 dana od primitka obavijesti o suglasnosti Povjerenstva, športski klub-udruga upućuje poziv na upis i uplatu dionica.⁴⁷ Na navedeni se poziv na odgovarajući način primjenjuju odredbe o sukcesivnom osnivanju dioničkih društava.⁴⁸ U toj normi ZŠ-a nalazimo uporište za nazivanje jednoga od modela „sukcesivnim”. U sukcesivnom osnivanju dioničkog društva osnivači usvajaju statut, preuzimaju dio dionica i upućuju javni poziv (prospekt) za upis dionica.⁴⁹ Razlika prema simultanom osnivanju (koji je ujedno i redovan način osnivanja d.d.-a) jest u tome što u simultanom osnivanju sve dionice upisuju osnivači, a u sukcesivnom samo dio, a za upis preostalog dijela dionica obraćaju se javnosti javnim pozivom.⁵⁰ In concreto, š.d.d. ne nastaje osnivanjem *ab initio*, već preoblikovanjem udruge, pa se stoga odredbe o sukcesivnom osnivanju trebaju primjereno primjenjivati pri preoblikovanju. Udruga kao preoblikovatelj nije osnivač š.d.d.-a, a upisnici dionica kao „pseudoosnivači” samo su pasivni promatrači procesa sve do osnivačke skupštine š.d.d.-a, kada preuzimaju aktivnu ulogu u preoblikovanju.

Javni poziv za upis dionica u sukcesivnom osnivanju u smislu odredbi iz čl. 196. ZTD-a⁵¹ ne predstavlja prospekt u smislu Zakona o tržištu vrijednosnih papira⁵² (dalje: ZTVP), pa Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: HANFA) ne bi trebala nadzirati provedbu procesa preoblikovanja jer preoblikovanje „društva u dioničko društvo” prema prisilnopravnim zakonskim odredbama,⁵³ ne podliježe obvezi izradbe prospekta, pa se time isključuje i HANFA-ino odobrenje istoga.

Javni poziv za upis i uplatu dionica (Prospekt po ZTD-u) sadržajno obuhvaća dvanaest točaka, od kojih samo dio točke šest može izazivati dvojbe u primjeni. To se odnosi na obvezu iznošenja (u Prospektu) izvješća o osnivanju i revizije osnivanja, ako se u društvo unose stvari ili prava. Ako osnivači, tj. oni koji preuzmu dio dionica pri sukcesivnom osnivanju, u društvo unose neko pravo ili stvar, tada je već poznata i kvantiteta i kvaliteta tog uloga, pa je moguće (a i mora

⁴⁷ Sukladno odredbama čl. 44. ZŠ-a.

⁴⁸ V. čl. 44. st. 2. ZŠ-a.

⁴⁹ V. čl. 195. ZTD-a.

⁵⁰ Barbić, J., *op. cit.* (bilj. 41.) str. 214. Detaljno o sukcesivnom osnivanju dioničkog društva str. 213. – 242.

⁵¹ V. čl. 196. st. 1. ZTD-a u kojemu je propisano što sve javni poziv mora sadržavati (ukupno 12 točaka).

⁵² Narodne novine br. 84./2002., 138./2006.

⁵³ V. čl. 32. 1. ZTVP-a.

se) sastaviti i izvješće o osnivanju i načiniti reviziju osnivanja. To, *in concreto*, pri preoblikovanju udruge u š.d.d. nije moguće jer preoblikovatelj (udruga) ne može znati koliko će budući upisnici unijeti prava i koja će to prava biti. Jedino ako u prvom upisnom krugu jedinica lokalne samouprave ili ostali vjerovnici u petom krugu zamijene tražbine za uloge u š.d.d.-u, tj. unesu pravo kao ulog u š.d.d.-u, trebat će načiniti izvješće o osnivanju/preoblikovanju i reviziju.

Preporučuje se, ipak, radi zaštite budućih ulagatelja, interesa javnosti i dodatne ozbiljnosti postupka te radi lakšeg možebitnog uvrštenja dionica budućeg š.d.d-a na neku od burzovnih kotacija, da poziv iz čl. 44. st. 2. ZŠ-a (Prospekt po ZTD-u) sadržava sve što je potrebno za tzv. skraćeni prospekt.⁵⁴

Nakon primitka obavijesti o suglasnosti na elaborat u roku 15 dana udruga (preoblikovatelj) mora uputiti stupnjevit poziv redom adresatima na koje upućuju prisilnopravne odredbe iz ZŠ-a⁵⁵:

- Jedinici lokalne samouprave (npr. gradu Splitu, Osijeku, Varaždinu), koja mora uplatiti najmanje 1 milijun kuna u novcu.⁵⁶ Pretpostavlja se da je tzv. pravo korištenja športske građevine iscrpljeno prethodnim ugovorom između grada i športskog kluba-udruge, a radi povećanja vrijednosti imovine udruge, odnosno procjene naplativosti tražbina vjerovnika. Potpisivanje takvog ugovora jest, kao što smo prethodno iznijeli, jedna od ključnih točaka preoblikovanja. Naime, poznati su razlozi pokretanja postupka obveznog preoblikovanja. Imovina udruge je nedostatna za namirivanje svih dospjelih obveza. Ulaskom vrijednosti prava korištenja stadiona na određen broj godina povećava se imovina udruge, a samim tim i naplativost vjerovničkih

⁵⁴ Javno dioničko društvo mora izraditi skraćeni prospekt s podacima koji su ZTVP-om propisani za prospekt u slučaju tzv. privatne ponude vrijednosnih papira, a u skladu s čl. 26. ZTVP-a i Pravilnikom o sadržaju zahtjeva i priložima za odobrenje prospekta i skraćenom prospektu. Takav bi skraćeni prospekt već sada dobio odobrenje HANFA-e te bi se u tom slučaju olakšao posao š.d.d.-u pri uvršćivanju njegovih dionica na burzu, a zanimanje javnosti, prije svega ulagača, bilo bi zaštićeno objavom svih relevantnih podataka vezanih za poslovanje športskog kluba-udruge.

Zbog navedenih se razloga svakako preporučuje da poziv sadržava sve podatke iz čl. 196. Zakona o trgovačkim društvima (dalje ZTD) kao i sve podatke potrebne za tzv. privatnu ponudu vrijednosnih papira iz čl. 26. ZTVP-a.

O skraćenom prospektu v. detaljno Pravilnik o sadržaju zahtjeva i priložima za odobrenje prospekta i skraćenog prospekta (Narodne novine br. 118./2003., 26./2008.).

⁵⁵ V. čl. 44. st. 3. ZŠ-a.

⁵⁶ V. čl. 44. st. 5. ZŠ-a. Dionice se, osim u novcu, mogu uplatiti i u pravu korištenja športske građevine.

tražbina. Na strani aktive u bilanci budućeg š.d.d.-a stvara se protuteža pasivi, bilo da je riječ o tražbinama vjerovnika ili o budućem temeljnom kapitalu koji nastaje mogućom zamjenom tražbina za uloge.

- Ako se sve dionice ne upišu i uplate u prvom upisnom krugu, tj. „ne popuni“, se projicirani temeljni kapital, i to u roku od 8 do 15 dana, tada se upućuje poziv članovima udruge.⁵⁷

U pozivu adresatima iz drugoga upisnog kruga (članovima udruge) mora se navesti koliko je preostalo neupisanih dionica koje su im na raspolaganju prema kriteriju razmjernosti. Svaki član udruge ovlašten je upisati onoliko dionica koliko se dobije dijeljenjem ukupnog preostalog broja dionica s brojem članova. Dakle, ako krug traje 15 dana, nakon njegova isteka adresati sljedećeg kruga moraju biti obaviješteni o rezultatima netom završenog kruga. To, naravno, vrijedi za sve upisne krugove.

- U trećem upisnom krugu preostali dio dionica mogu uplatiti članovi udruge koji su uplatili dionice u drugom krugu razmjerno svojim uplatama, i to u roku ne kraćem od 8, a ne duljem od 15 dana.⁵⁸ Zakonom o športu utvrđeno načelo razmjernosti ne znači da u trećem upisnom krugu upisnici (članovi udruge koji su upisali dionice u drugom krugu) mogu upisati najviše onoliko dionica koliko su upisali u drugom krugu. To zapravo znači da su im na raspolaganju sve dotad neupisane dionice, a matematički se odredi, koristeći načelo razmjernosti, koliko je koji upisnik ovlašten upisati dionica.
- U četvrtom se upisnom krugu za preostali neupisani dio dionica upućuje poziv javnosti, koji obuhvaća sve pravne i fizičke osobe, pa i one koje su upisale i uplatile dionice u prethodnim krugovima. Prema mišljenju autora, upravo je četvrti upisni krug ključan za uspjeh cijelog procesa. Javnost ima rok ne kraći od 15, a ne dulji od 30 dana.⁵⁹
- Ako i nakon četvrtog upisnog kruga nisu upisane i uplaćene sve dionice, iznimno se može dopustiti upućivanje poziva vjerovnicima u petom krugu. Vjerovnici tada mogu zamijeniti tražbine za uloge u š.d.d.-u. Treba svakako istaknuti da udruga (preoblikovatelj) za upućivanje poziva u petom krugu mora dobiti posebno dopuštenje Povjerenstva. Dionice je u petom upisnom krugu moguće uplatiti u novcu, ali i u pravima, tj. zamjenom tražbina vjerovnika za ulog u š.d.d.-u. Ako se dogodi provedba petoga upisnog kruga,

⁵⁷ V. čl. 44. st. 3. t. 2. ZŠ-a.

⁵⁸ V. čl. 44. st. 3. t. 3. ZŠ-a.

⁵⁹ V. čl. 44. st. 3. t. 4. ZŠ-a.

preoblikovatelj bi trebao zatražiti od nadležnoga registarskog suda, gdje će se š.d.d. upisati, imenovanje revizora „preoblikovanja/osnivanja”. Revizor bi trebao utvrditi tržišnu vrijednost prava (tražbina koju vjerovnik ima prema udruzi) koje će biti ulog u društvo. Vjerovnici će moći upisivati dionice razmjerno procijenjenom iznosu njihovih tražbina. Povjerenstvo treba samo odobriti „otvaranje” petoga upisnog kruga, a postupak upisa dionica uređen je pravnim normama i načelima prava društava (katkad i prava tržišta kapitala ako je riječ o emisijskom poslu u smislu ZTVP-a). U konačnici će nadležni registarski sud „provjeravati” imaju li unesena prava naznačenu vrijednost. Uz imenovanje revizora, peti upisni krug iziskuje i intervencije u statut budućeg š.d.d-a. Nakon završetka petog kruga preoblikovatelj bi, sukladno odredbama čl. 176. st 1. ZTD-a, u statutu trebao navesti sve vjerovnike koji u društvo unose pravo kao ulog (tražbinu prema udruzi), kao i utvrđenu vrijednost tog prava. Premda su se svi dosadašnji upisnici činom potpisa upisnice suglasili sa sadržajem statuta, preoblikovatelj⁶⁰ će morati intervenirati u statut, ne mijenjajući nijednu njegovu odredbu, već u statut treba samo „umetnuti” odredbe o unosu prava. Time prava dosadašnjih upisnika neće biti ugrožena. Svi upisnici koji su sve do osnivačke skupštine u pasivnoj ulozi moći će na toj skupštini, *inter alia*, odlučivati i o svim statutarnim pitanjima.

Udruga prva donosi i usvaja statut, šalje poziv na upis i uplatu dionica, usmjerava proces stupnjevito upisa dionica, provodi raspodjelu dionica i saziva osnivačku skupštinu. Udruga stoga stupa u poziciju svojevrsnoga fingiranog osnivača, ali je nadasve treba promatrati kao preoblikovatelja, tj. voditelja preoblikovanja. U skladu s tim, udruga je pozvana obavljati sve dužnosti koje pri sukcesivnom osnivanju mora obavljati osnivač. Udruga je prije svega odgovorna za pravilan upis i uplatu dionica.

Dionice se upisuju upisnicom, tj. izjavom danom kod javnog bilježnika kojom upisnici (budući dioničari) preuzimaju obvezu uplate dionica. Upisnica mora biti u pisanom obliku sa sadržajem utvrđenim u odredbama čl. 198. st. 2. ZTD-a. Upisnica je nezamjenjiv dokument jer upisnik potpisom izjavljuje da je suglasan sa statutom društva. Dakle, nije dovoljna samo uplata dionice od strane budućeg dioničara. Ako upisnica nema neki od propisanih sastojaka (čak i onda

⁶⁰ Skupština, kao hijerarhijski najviši organ udruge, trebala bi donijeti odluku o dopuni statuta, u smislu navođenja vjerovnika koji kao svoj ulog unose pravo (tražbinu), kao i utvrđenu vrijednost unesenog prava.

kada upisnik – budući dioničar ostavi neka mjesta u obrascu nepopunjena), upisnica je ništava.⁶¹

Nakon što se sve dionice upišu, udruga bi u roku 15 dana od isteka roka za upis trebala rasporediti dionice upisnicima. Tada se pregledavaju svi upisi, provjerava se njihova ispravnost i uspoređuje odgovara li broj upisanih broju raspoloživih dionica. Svaki upisnik dionica ima pravo uvida u popis iz kojega je vidljivo koliko je dionica i kome raspoređeno. S obzirom na neiskustvo financijskih institucija u sukcesivnim osnivanjima dioničkih društava (autori raspolažu informacijom da u Republici Hrvatskoj nijedno društvo nije osnovano na takav način), postoji mogućnost eventualnih pogriješaka i nejasnoća.

Takav način preoblikovanja pretpostavlja sazivanje i valjano održavanje osnivačke skupštine društva.⁶² Udruga (preoblikovatelj) koja do tada potpuno upravlja postupkom preoblikovanja obvezna je sazvati osnivačku skupštinu, na kojoj upisnici prelaze iz pasivne u aktivnu ulogu. Uspješnim završetkom osnivačke skupštine udruga gubi atribuciju preoblikovatelja jer će novoizabrana/imenovana upravljačka struktura budućeg š.d.d.-a od nadležnog registarskog suda zatražiti upis š.d.d-a u sudski registar. Upisom š.d.d u sudski registar nastaje valjani razlog za gašenje udruge.⁶³

Osnivačka skupština saziva se oglasom koji se objavljuje na isti način kao i prospekt, ali između zadnje objave oglasa i održavanja skupštine mora proći najmanje 15 dana. Ona je podobna za odlučivanje ako na njoj sudjeluju ili su zastupljeni upisnici dionica koji su preuzeli, odnosno upisali, većinu svih dionica. Kako se očekuje mnogo malih dioničara, valja pretpostaviti da će se broj sudionika na osnivačkoj skupštini brojiti u tisućama. To može prouzročiti iznimno visoke troškove održavanja skupštine te probleme vezane za prostor u kojemu će se održavati, način glasovanja i brojenja glasova.

Još jedanput stoga treba upozoriti na potrebu da većina upisnika, odnosno dionica koje su im raspoređene, sudjeluje na skupštini. Skupština mora biti podobna da donosi odluke, tj. mora imati kvorum jer se u suprotnome može

⁶¹ Barbić, J., *op. cit.* (bilj. 41.) str. 220.

⁶² *Ibid.*, str. 225. – 233.

⁶³ Premda se odredbom čl. 44. st. 7. ZŠ-a propisuje da se odluka o prestanku udruge donosi nakon završenog postupka upisa i uplate dionica, ipak bi zbog kontinuiteta pravne osobe trebalo pričekati upis š.d.d.-a u sudski registar. Športski klub ne prestaje pa se mora omogućiti njegovo poslovanje do upisa š.d.d.-a u sudski registar, kada ono može slobodno raspolagati novcem prikupljenim u postupku upisa i uplate dionica. Moguće bi bilo i donijeti odluku o prestanku udruge pod uvjetom da se š.d.d. upiše u sudski registar.

ponovno sazvati u roku od samo 15 dana, a ako skupština ponovno ne bude podobna za odlučivanje, smatra se da osnivanje (u navedenom primjeru preoblikovanje) društva nije uspjelo.

Na osnivačkoj skupštini svaka dionica daje pravo na jedan glas.⁶⁴ Pravo glasa u određenim je slučajevima ograničeno.⁶⁵ Ako su dionice preuzete na temelju uloga u stvarima i pravima, kada se odlučuje o utvrđenjima koja se odnose na takve uloge, pravo glasa nemaju oni sudionici koji su unijeli stvar, odnosno pravo. Nadležnost osnivačke skupštine propisana je odredbama čl. 207. ZTD-a, što ne znači da se na prijedlog sudionika skupštine ne bi moglo glasovati o nekim dodatnim točkama dnevnog reda, a to bi trajanje skupštine moglo iznimno produžiti, a posljedično tome, i rezultirati njezinim neuspjehom.

Svakako bi trebalo upozoriti i na potrebu sastavljanja izvješća o osnivanju (preoblikovanju) koje bi moralo biti izrađeno i prije upućivanja poziva na upis i uplatu dionica. Upisnicima se daje mogućnost uvida u izvješće prije upisa i uplate, ali i mogućnost ispitivanja izvješća na samoj skupštini, u skladu s odredbom čl. 209. ZTD-a na prijedlog bilo kojeg sudionika. O tome odlučuje osnivačka skupština većinom glasova, a ako se prijedlog ne usvoji, isti zahtjev mogu postaviti sudionici koji predstavljaju petinu svih dionica uplaćenih samo u novcu. Sukladno odredbi čl. 209. st. 3. ZTD-a moguće je čak i sedmodnevni prekid rada osnivačke skupštine ako su se kao ulozi unosili stvari ili prava.

S obzirom na sve navedeno, možemo zaključiti da postupak preoblikovanja tzv. sukcesivnim putem ima mnogo teškoća na koje je upozoreno u tekstu. Na njega se vežu visoki troškovi za koje je upitno može li ih udruga, koja je u nezavidnoj financijskoj situaciji, podmiriti i ako može, kako će to učiniti. Za postizanje konačnog cilja, nastanka š.d.d-a, potreban je upis u sudski registar. Prijavu za upis podnose svi članovi prvoga nadzornog odbora i uprave, odnosno upravnog odbora koji su izabrani, odnosno imenovani na osnivačkoj skupštini.⁶⁶ Uz prijavu se, *inter alia*, prilažu sljedeći dokumenti: odluka o preoblikovanju, upisnice, raspored upisnika, poziv na osnivačku skupštinu, odluke s osnivačke

⁶⁴ To zapravo znači da se prilikom glasanja ne uzima u obzir nominalni iznos dionice, stanje uplate dionice i rod. Više u Barbić, J., *op. cit.* (bilj. 41.), str. 229.

⁶⁵ Više o slučajevima isključenja prava glasa *v.* u Barbić, J., *op. cit.* (bilj. 41.), str. 229. – 230.

⁶⁶ O upisu dioničkog društva u sudski registar detaljno u Barbić, J., *op. cit.* (bilj. 41.), str. 201. – 212.

skupštine, pristanak članova upravljačke strukture da budu izabrani ili imenovani u nadzorni odbor, upravu ili upravni odbor, statut, revizija ako je bilo unosa prava u društvo itd.

Od dana dobivanja suglasnosti na elaborat preoblikovanja do imenovanja organa društva, a slijedeći odredbe ZŠ-a, proći će najmanje tri mjeseca. Naravno, sve pod uvjetom da se u tom složenom postupku ne napravi neka bitna pogreška što bi prouzročilo neuspješno provedeno preoblikovan i teške posljedice koje bi mogle rezultirati otvaranjem stečajnog postupka.⁶⁷

4.2. „Simultani” model preoblikovanja

Osnovni cilj, koji je normotvorac kanio postići putem odredbi o obveznom preoblikovanju iz ZŠ-a, jest omogućiti športskim udrugama čije obveze uvelike nadmašuju imovinu („gubitaši”) preoblikovanje⁶⁸ u ekonomski zdrava š.d.d-a. U tom bi ozračju trebalo interpretirati i odredbu iz ZŠ-a kojom se poziva primjenjivače da pri preoblikovanju udruge „na odgovarajući način primjenjuju odredbe o sukcesivnom osnivanju dioničkog društva”.⁶⁹ Ta se odredba ne bi trebala tumačiti rigidno gramatički, već ciljno i sistemski, što omogućuje da se udruga preoblikuje i odjedanput (na mah), tj. primjenom ZTD-ovskih odredbi o simultanom osnivanju. To će se dogoditi ako športska udruga kao inicijator i voditelj preoblikovanja, sukladno normi čl. 44. st. 3. točka 1., uputi poziv za upis i uplatu dionica jedinici lokalne samouprave, koja zatim preuzima sve dionice, usvaja i potpisuje predloženi statut i daje izjavu o osnivanju š.d.d-a.

Odredbe Zakona o športu o tome tko upućuje poziv na upis dionica, tko je osnivač š.d.d.-a itd., s obzirom na pravnu logiku i polazeći od teleološkoga i sistemskog tumačenja, navode na zaključak da športski klub-udruga vodi i organizira cijeli postupak preoblikovanja. No, udruga nije formalni osnivač š.d.d-a i formalnopravno ne sudjeluje u tome jer je ona „objekt” preoblikovanja. Formalnim osnivačima dioničkog društva, prema dogmatici prava društava, mogu se smatrati samo one fizičke ili pravne osobe koje preuzmu sve ili samo

⁶⁷ V. čl. 45. ZŠ-a. U tom slučaju Ministarstvo, na prijedlog Povjerenstva, po službenoj dužnosti podnosi zahtjev za pokretanjem stečajnog postupka, a klub trpi posljedice sukladno pravilima nacionalnoga športskog saveza.

⁶⁸ Uz preoblikovateljski, te odredbe imaju i pretvorbeni značaj.

⁶⁹ V. čl. 44. st. 2. ZŠ-a.

dio dionica. Prisilnopravnim odredbama Zakona o športu jasno je određeno kome udruga mora uputiti poziv za preuzimanje i upis dionica, a sama udruga ne može valjano uputiti poziv sebi samoj, pa stoga ne može ni biti u svojstvu/položaju osnivača š.d.d-a, premda usmjerava cijeli proces preoblikovanja. Iako je sama objekt preoblikovanja, na udrugu se pravno može gledati kao na preoblikovatelja, zato što udruga izrađuje statut budućeg š.d.d.-a, i vodi i usmjerava postupak preoblikovanja, ali ne može preuzeti ni upisati dionice jer je upravo novoosnovani š.d.d. univerzalni pravni sljednik udruge.

Športski klub-udruga treba jasno utvrditi svoju imovinu (koja se uvelike povećava unošenjem prava korištenja) te jasno iskazati svoja dugovanja. Egzaktno bi trebalo iskazati terete na imovini, tj. kvalitativno i kvantitativno iskazati neprijeporne tražbine (prema kriterijima dospjelosti, utuživosti, ovršnosti i sl.) kao i prijeporne tražbine. Prema unaprijed utvrđenim kriterijima o grupiranju vjerovnika (npr. prema visini tražbine, prema skupinama a) države, komunalnih društava, javnih ustanova; b) igrača; c) sponzora, banaka, dobavljača... d) ostalih), hitno bi trebalo kontaktirati (pismeno i usmeno) vjerovnike te ako je moguće, ishoditi njihov pismeni pristanak da reprogramiraju svoja dugovanja, pretvore tražbinu u ulog, sklope pravni posao novacije i sl. Intenzivnim traženjem očitovanja vjerovnika treba pravno pripremiti teren za konverziju tražbina u uloge koja će se naknadno zbivati putem uvjetnog povećanja temeljnog kapitala ili odobrenoga temeljnog kapitala.

U prethodnom dogovoru s udrugom grad, nakon upućenoga poziva za upis i uplatu dionica, već u prvom krugu upisuje sve dionice, usvaja i potpisuje statut⁷⁰ i daje izjavu o osnivanju dioničkog društva. Istodobno se s tim pravnim poslovima izabire, odnosno imenuje prva upravljačka struktura. Članovi prvoga nadzornog odbora i uprave, odnosno članovi upravnog odbora, podnose nadležnom registarskom sudu prijavu za upis š.d.d.-a u sudski registar.

Statutom š.d.d-a, koji sastavlja preoblikovatelj, udruga, treba omogućiti subjektima drugoga, trećega i četvrtog kruga (članovi udruge i javnost) da putem povećanja temeljnog kapitala ulozima u novcu postanu dioničari kako bi se opravdala očekivanja javnosti i društvu pribavio svježi kapital. Naime, kako su u prvom krugu preuzete sve dionice koje su upisniku bile na raspolaganju i tako je „popunjen” unaprijed određeni temeljni kapital, preoblikovatelj-udruga prepušta da prva upravljačka struktura koju izabire/imenuje jedini upisnik, jedinica lokalne samouprave, podnese nadležnom registarskom sudu prijavu za upis š.d.d-a u sudski registar. Upisom š.d.d.-a u sudski registar preoblikovani

⁷⁰ Statut je udruga već usvojila i on je već priložen uz poziv za upis i uplatu dionica.

subjekt „stupa u režim” ZTD-a. U takvom se stanju stvari nameće pitanje zaštite „zakonskog privilegija” članova udruge da budu upisnici dionica. Zaobilazi li se tako primjena odredbi iz čl. 44. st. 3. t. 2., 3., i 4. ZŠ-a? Premda naizgled pozitivan, odgovor je ipak ambivalentan. Ako š.d.d. odmah nakon upisa u sudski registar ne pozove članove (bivše) udruge da putem uvjetnog povećanja kapitala postanu dioničari š.d.d.-a, riječ je o zaobilaženju prava. *A contrario*, ostvarivanje ciljeva normotvorca da se članovima udruge omoguću da budu upisnici dionica ulaganjem u novcu, ostvaruje se i na način da novoupisani š.d.d. odmah nakon upisa donese odluku o uvjetnom povećanju temeljnog kapitala i pozove sve članove udruge na upis dionica. U tom bi se slučaju statutom trebalo obvezati š.d.d. da putem povećanja temeljnog kapitala dopusti članovima (bivše) udruge da postanu dioničari š.d.d.-a.

Pri takvom povećanju temeljnog kapitala ulozima u novcu društvo bi trebalo izraditi prospekt sukladan normama sadržanima u Zakonu o tržištu vrijednosnih papira jer je riječ o „emisijском poslu” (privatnoj, odnosno javnoj ponudi vrijednosnih papira), a u cijeli bi se proces „uključila” i HANFA, čime bi se povećala pravna sigurnost ulagatelja – novih dioničara. Nove se dionice, u skladu s normom iz čl. 307. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima, upisuju pisanom izjavom (upisnicom) iz koje mora biti vidljivo sudjelovanje upisnika s dionicama navedenima po broju. Kako se pretpostavlja da će biti mnogo upisnika, poslovna banka kojoj se povjeri emisijski posao morat će djelovati sinkronizirano s javnim bilježnikom. Pritom će biti važna nadzorna uloga HANFA-e. Kad bi iz bilo kojeg razloga u tom stupnju nastale teškoće, primjerice, da se ne uspije popuniti projicirani povećani temeljni kapital, pa povećanje temeljnog kapitala ne uspije, posljedice ipak ne bi bile tako „fatalne” kao u sukcesivnome modelu jer već osnovani š.d.d. i dalje kao pravni subjekt postoji te će na „uspješno” povećanje temeljnog kapitala ubrzo krenuti pripremljeniji.

Povećanje temeljnog kapitala ulozima trebalo bi pokrenuti odmah nakon upisa š.d.d.-a u sudski registar te ga pravno-tehnički dovršiti u razdoblju koje nije dulje od 60 dana jer je prisilnopravnom normom ZŠ-a⁷¹ propisano da se konverzija tražbina u uloge mora izvršiti u roku od dva mjeseca od osnivanja š.d.d.-a.

Prisilnopravnim odredbama ZŠ-a obvezuje se prvu upravu/upravni odbor š.d.d.-a da provede povećanje temeljnog kapitala pretvorbom tražbina vjerovnika u uloge. Tako bi se napokon ostvarili „preoblikovateljski” ciljevi normotvorca sadržani u Zakonu o športu.

⁷¹ Čl. 43. st. 2. t. 14. ZŠ-a.

Za proces preoblikovanja važno je, prije nominalnog određivanja (prvog) temeljnog kapitala i poziva grad na upis i uplatu dionica, povećati imovinu udruge putem sklapanja građanskopravnog ugovora s gradom o komercijalnom korištenju stadiona.

Nakon upisa š.d.d.-a u sudski registar treba krenuti u povećanje temeljnog kapitala ulozima u novcu (članovi i javnost). Visinu povećanja temeljnog kapitala valja odrediti u realno projiciranim gabaritima i izraditi prospekt kojim će se zaštititi prava i interesi ulagatelja – budućih dioničara. Treba provesti povećanje temeljnog kapitala u roku dva mjeseca i upisati to u sudski registar. Time se ostvaruje „drugi” temeljni kapital koji će poslužiti kao mjerilo za konačni temeljni kapital. Prema prisilnopravnim normama iz ZTD-a (čl. 313. st. 3.), nominalni iznos uvjetnog kapitala ne može premašiti polovicu nominalnog iznosa dotadašnjeg temeljnog kapitala. Tako „konačni” temeljni kapital ne smije nominalno biti viši od zbroja „drugog TK” i njegove polovice. Sudjelovanjem s ulozima u temeljnom kapitalu ozrcalit će se opseg članskih prava pojedinog dioničara, a grad je u mogućnosti da putem konverzije tražbina u uloge „skroji” konačni opseg svojih prava u š.d.d.-u.

Taj pravni model pretpostavlja blizak odnos i suradnju s gradom koji će u trenutku upisa š.d.d.-a u sudski registar biti jedini dioničar. Nakon upisa društva pristupa se povećanju TK ulozima u novcu, a to se povećanje „ravna” isključivo prema odredbama ZTD-a, ali će se statutom š.d.d.-a odrediti tko i u kojem roku ima pravo upisa i preuzimanja novoemitiranih dionica, sukladno normama čl. 44. st. 3. t. 2., 3., i 4. ZŠ-a (2., 3., i 4. krug).

Š.d.d. mora tada izraditi prospekt koji odobrava HANFA. U prospektu će se stupnjevito specificirati adresati koji se u predviđenim rokovima pozivaju na upis i uplatu dionica (članovi udruge i javnost). To će se lako provesti zato što elaborat o preoblikovanju sadržava glavninu podataka koje, prema Zakonu o tržištu vrijednosnih papira (čl. 20. i 21.), treba sadržavati prospekt. Obveza izradbe prospekta i nadzor HANFA-e uvelike pridonosi zaštiti prava i interesa ulagatelja te je dodatni „jamac” uspjeha ukupnog procesa.

Prednosti tog modela očituju se u izvjesnosti nastanka š.d.d.-a, značajno manjim troškovima preoblikovanja, sudjelovanja HANFA-e u emisijskom poslu, čime se osigurava veća zaštita ulagatelja – budućih dioničara, a sve će zajedno imati pozitivan utjecaj na prvu bilancu š.d.d.-a koja se utvrđuje potkraj poslovne godine. Prema tom je modelu nepotrebno sazivati glomaznu osnivačku skupštinu i brinuti se hoće li donijeti valjane odluke, o čemu u konačnici ovisi uspjeh „sukcesivnog osnivanja” š.d.d.-a. Troškove koji nastanu do upisa š.d.d.-a u sudski

registar snosit će udruga. Mnogo više troškove, koji nastanu prilikom povećanja temeljnog kapitala jer su u poslu s upisnicama angažirani poslovna banka i javni bilježnik s možebitno tisućama upisnika (ulagatelja), snosit će š.d.d.

U (konačnoj) konverziji potraživanja u uloge troškovi koje snosi š.d.d neće biti toliko visoki kao pri povećanju temeljnog kapitala ulozima.

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Svi profesionalni športski klubovi u nogometnom, košarkaškom i rukometnom športu, koji imaju uvjete za pokretanje stečajnog postupka, morat će se, sukladno odredbama iz ZŠ-a, podvrgnuti promjeni pravnog oblika i članske strukture. U suprotnome se nad njima neizbježno pokreće stečajni postupak. Jedini način izbjegavanja stečajnog postupka jest provedba procesa preoblikovanja udruge u š.d.d.

Promjena pravnog oblika pretpostavlja promjenu članske strukture jer će dioničari š.d.d-a postati samo oni koji unose svoj ulog u društvo. Preoblikovanjem će se provesti i pretvorba profesionalnih klubova koji će se nužno morati ustrojbeno, personalno i poslovno reorganizirati. Ulog u društvo po pravilu je novac, a zakonski izuzetak ovlašćuje jedinicu lokalne samouprave i vjerovnike društva da u društvo mogu unijeti i točno određena prava (pravo komercijalnog korištenja stadiona, odnosno tražbinu koju kao vjerovnici imaju prema društvu).

Članovi udruge imaju jedini privilegij da mogu biti upisnici dionica već u drugome upisnom krugu, odmah nakon jedinice lokalne uprave i samouprave, a u svemu ostalome njihova su prava izjednačena s ostalim zainteresiranim subjektima.

Preoblikovanje je moguće provesti primjerenom primjenom odredbi o sukcesivnom osnivanju d.d.-a, na dva načina. Prema uvjetno nazvanom „sukcesivnom” modelu, udruga preoblikovatelj, nakon što zaprimi obavijest o usvojenom Elaboratu preoblikovanja, upućuje stupnjeviti poziv za upis i uplatu dionica subjektima redom navedenima u odredbama čl. 44. st. 3. ZŠ-a. Poziv se najprije upućuje jedinici lokalne samouprave. Ako se ne upišu sve dionice u prvom krugu, za upis preostalog dijela dionica poziv se upućuje članovima udruge. Ako se ni u drugom krugu ne upišu sve dionice, poziv za upis preostalih dionica upućuje se članovima udruge koji su bili upisnici dionica u prethodnom krugu. Ako se ni tada ne upišu sve dionice, slijedi četvrti upisni krug u kojemu mogu

sudjelovati sve fizičke i pravne osobe koje, prema hrvatskom pravu, mogu biti imatelji vrijednosnih papira. Ako i nakon toga ostane nepreuzetih/neupisanih dionica, moguće je da u petom krugu vjerovnici zamijene svoje tražbine prema udruzi za ulog u š.d.d.-u. Nakon raspodjele dionica udruga preoblikovatelj saziva osnivačku skupštinu, na kojoj se, *inter alia*, izabiru/imenuju članovi prve upravljačke strukture. Članovi prvoga nadzornog odbora i uprave, odnosno članovi upravnog odbora, nakon što se valjano održi osnivačka skupština, podnose nadležnom registarskom sudu prijavu za upis š.d.d-a u sudski registar. Od upućivanja poziva za upis i uplatu dionica pa do upisa š.d.d.-a u sudski registar proći će barem dva, a moguće i tri mjeseca. U tom razdoblju udruga egzistira i obavlja svoje djelatnosti, među kojima je glavna sudjelovanje u športskim natjecanjima. Tek kad se š.d.d. upiše u sudski registar, nastaje razlog za brisanje udruge. Ako se pak ne upiše sve dionice ili se pojave teškoće glede sazivanja osnivačke skupštine ili njezina odlučivanja, preoblikovanje neće uspjeti, a nadudrugom se prema odredbama ZŠ-a mora pokrenuti stečajni postupak. Prema tome modelu, nema mogućnosti ponovnih pokušaja preoblikovanja.

Prema uvjetno nazvanom „simultanome” modelu, preoblikovatelj-udruga upućuje poziv za upis i uplatu dionica jedinici lokalne samouprave, koja već u prvom krugu upisuje sve dionice, usvaja i potpisuje statut i daje izjavu o osnivanju/preoblikovanju.

Društvo se mnogo brže upisuje u sudski registar i dolazi u „režim ZTD-a”, čime se izbjegavaju teškoće sa stupnjevitim upisima i rasporedom dionica, sazivanjem osnivačke skupštine, pitanjem kvoruma na njoj, njezinim odlučivanjem itd., koje neizostavno prate sukcesivni model. Jedinica lokalne samouprave prije upućivanja poziva za upis i uplatu dionica treba s klubom usko surađivati, a posebice trebaju zajedno odrediti (predložiti Povjerenstvu) visinu temeljnog kapitala, koju je grad spreman „popuniti” odjedanput. U statut društva trebalo bi unijeti odredbe kojima se odmah nakon upisa š.d.d-a u sudski registar obvezuje upravu da obavi uvjetno povećanje temeljnog kapitala, tako da kao upisnike novoemitiranih dionica pozove subjekte determinirane odredbama čl. 44. st. 3. ZŠ-a. Adresati tako predviđenog povećanja temeljnog kapitala bili bi najprije članovi udruge, a zatim i javnost. Nakon tako obavljenog povećanja temeljnog kapitala slijedilo bi, u roku dva mjeseca, ponovno uvjetno povećanje temeljnog kapitala pozivom vjerovnicima da pretvore tražbine koje imaju prema društvu u ulog u š.d.d.-u. Prema tome modelu, nakon što udruga/preoblikovatelj uputi poziv za upis i uplatu dionica jedinici lokalne samouprave, a ona odmah reagira i upiše sve dionice, za upis š.d.d-a u sudski

registar proteći će samo onoliko vremena koliko je sudu potrebno da ispita prijavu (vjerojatno ne više od dva tjedna). Š.d.d kao preoblikovano društvo, odmah nakon upisa u sudski registar omogućuje članovima, a zatim i svim ostalim pravnim i fizičkim osobama, da postanu dioničari, čime se ostvaruju ZŠ-om postavljeni ciljevi. Moguće teškoće pri povećanju temeljnog kapitala neće sudbinski utjecati na egzistenciju š.d.d.-a.

Zaključno bismo stoga mogli ustvrditi da je mnogo izgledniji uspjeh procesa preoblikovanja koje se bude provodilo prema „simultanome” modelu. No, zato je nužna tijesna suradnja jedinice lokalne samouprave već u trenutku kad se utvrdi da je jedini način izbjegavanja tegobnog stečajnog postupka da se klub-udruga preoblikuje u š.d.d sukladno odredbama o obveznom preoblikovanju športskog kluba-udruga u š.d.d. iz Zakona o športu.

Što nam donosi budućnost? U trenutku nastanka ovog teksta u tijeku je proces obveznog preoblikovanja športskog kluba-udruga HNK Hajduk Split u športsko dioničko društvo.

Taj, za HNK Hajduk Split sudbonosan postupak preoblikovanja, koji se provodi prema „sukcesivnome” modelu,⁷² važan je za ukupni razvoj hrvatskoga klupskog športa. Uspješna primjena odredbi o obveznom preoblikovanju bit će zamašnjak ostalim profesionalnim klubovima u nogometnom, košarkaškom i rukometnom športu da promijene u današnjem profesionalnom športu nezadovoljavajući pravno-ustrojbeni oblik udruge.

ZŠ predstavlja dobar pravni okvir za uspješnu pretvorbu i preoblikovanje svih profesionalnih klubova koji su trenutačno u teškoćama, ali i onih koji su stabilni. Uz ustrojbene i financijske teškoće, kao i neusklađene unutarnje odnose, hrvatski se športski klubovi, temeljem monopolno-hijerarhijskog ustroja športa, moraju podvrgavati i zahtjevnim normama autonomnoga športskog prava⁷³ koje donose nacionalni, ali i moćni⁷⁴ međunarodni savezi.

De lege ferenda, dinamičan razvoj profesionalnog športa pred normotvorca postavlja daljnje izazove. Posebice bi se mogla očekivati njegova reakcija na pitanje treba li obvezati sve profesionalne klubove da se preoblikuju, tako da klubovi na najvišoj razini natjecanja budu u istom pravno-ustrojbenom obliku. Davanje valjanog odgovora iziskuje dodatno analitičko istraživanje i otvoreni dijalog svih relevantnih subjekata.

⁷² U tijeku je četvrti krug upisa i uplate dionica.

⁷³ Pravo koje nastaje i primjenjuje se neovisno o zapovjednoj moći i prisili državne vlasti.

⁷⁴ Dovoljno se osvrnuti na športsku, financijsku i političku moć FIFA-e.

Summary

Marko Ivkošić *

Petar Ceronja **

LEGAL MODELS OF IMPLEMENTATION OF OBLIGATORY TRANSFORMATION OF SPORTS CLUBS-ASSOCIATIONS INTO SPORTS COMPANIES

The authors presents all presumptions and practical possibilities of implementation of obligatory transformation of sports clubs-associations into sports companies. The new Law on Sport is an innovation in the system of Croatian professional sport. For years, sports clubs (primarily football clubs) have accumulated losses as a serious burden to their management and creditors, primarily the Republic of Croatia, due to unpaid taxes and income contributions of professional sportsmen. To remedy this situation, the new Law on Sport has been enacted requiring obligatory (and also voluntary) transformation of professional sports clubs-associations into sports companies. The authors suggest two models of implementing the obligatory transformation: „successive” and „simultaneous”. Although the same norms are applied to both models, the methods to achieve the main objective, i.e., the formation of a sports company, are different. Their advantages and shortcomings are discussed, and possible problems in the implementation of the proposed legal models are considered. The authors also points out that provisions of the Law on Sport regulating the obligatory transformation have a transformational character. The authors believes that unprofitable and non-transparent functioning of sports clubs largely resulted from their legal-organizational form of association. It should be pointed out that due to this process, Croatian sport as an important social activity undergoes radical historical changes, opening the possibility to organize a professional sports club as a sports company with the possibility of paying dividends. It is assumed that the management of sports companies will raise the professional and organizational level of professional sport in the Republic of Croatia and attract Croatian and foreign investors, which is very important in the current situation of economic crisis and financial instability.

Key words: Law on Sport, professional sports club, sports company, transformation, obligatory transformation, registration and payment of shares.

* Marko Ivkošić, LL. M., Assistant, Faculty of Law, University of Split, Domovinskog rata 8, Split

** Petar Ceronja, Assistant, Faculty of Law, University of Zagreb, Trg maršala Tita 14, Zagreb

Zusammenfassung

Marko Ivkošić^{***}Petar Ceronja^{****}RECHTLICHE MODELLE FÜR DIE DURCHFÜHRUNG DER
OBLIGATORISCHEN UMWANDLUNG VON SPORTVEREINEN IN
SPORTAKTIENGESELLSCHAFTEN

In diesem Beitrag sollen alle Voraussetzungen und praktischen Möglichkeiten zur Durchführung der obligatorischen Umwandlung von Sportvereinen in Sportaktiengesellschaften umfassend dargestellt werden. Das Inkrafttreten des neuen Sportgesetzes bedeutet eine neue Ära im Bereich des kroatischen Profisports. Die Sportklubs (vor allem Fußballklubs) pflegten über Jahre Verluste anzuhäufen, die ihre Geschäftstätigkeit belasteten und zugleich die Gläubiger, aufgrund nicht bezahlter Steuern und Beiträge auf die Bezüge der Profisportler vor allem die Republik Kroatien schädigten. Darauf reagierte der Gesetzgeber mit der Verabschiedung des Gesetzes über den Sport, in dem das Verfahren der obligatorischen (aber auch freiwilligen) Umwandlung professioneller Sportvereine in Sportaktiengesellschaften festgelegt wird. Die Autoren schlagen zwei Modelle zur Durchführung des Pflichtumwandlungsverfahrens vor, die bedingt als „sukzessivi“ und „simultani“ bezeichnet werden. Obwohl für beide Modelle dieselben Normen gelten, erreichen sie ihr Ziel, die Entstehung einer Sportaktiengesellschaft, auf unterschiedlichem Wege. Es werden die Vor- und Nachteile der vorgeschlagenen rechtlichen Modelle erörtert und mögliche Probleme bei ihrer Umsetzung identifiziert. Dabei wird auch festgestellt, dass die das Pflichtumwandlungsverfahren regelnden Normen des Sportgesetzes auch privatisierenden Charakter haben. Es wird der Standpunkt vertreten, dass die unrentable und intransparente Geschäftstätigkeit der Sportvereine in hohem Maße auf ihre rechtliche Organisationsform als Vereine zurückzuführen ist. Der angestoßene Prozess bringt für den wichtigen gesellschaftlichen Bereich des Sports radikale, historische Veränderungen, indem die Möglichkeit eröffnet wird, einen professionellen Sportklub als Aktiengesellschaft mit der Option der Gewinnausschüttung zu gestalten. Es ist anzunehmen, dass die Tätigkeiten der Sportaktiengesellschaften die Seriosität und Organisation des Profisports

^{***} Mag. Marko Ivkošić, Assistent an der Juristischen Fakultät in Split, Domovinskog rata 8, Split

^{****} Petar Ceronja, Diplom-Jurist, Assistent an der Juristischen Fakultät in Zagreb, Trg maršala Tita 14, Zagreb

in der Republik Kroatien auf ein neues Niveau heben werden, aber auch Anreize für in- und ausländische Sportinvestoren bieten können, was in den derzeitigen Bedingungen der Wirtschaftskrise und finanziellen Instabilität besonders wichtig wäre.

Schlüsselwörter: Gesetz über den Sport, professionelle Sportklubs, Sportaktiengesellschaft, Umwandlungsstudie, Pflichtumwandlung, Zeichnung und Einzahlung von Aktien.